РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.

"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.

"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXV. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., субота 20-го жовтня 1917. Ч. 124. VOL. XXV. JERSEY CITY, N. J., Saturday, October 20, 1917. No. 124.

ПРЕЗ. ВІЛСОН РЕЧНИКОМ АЛЇЯНТІВ.

Німці полонили 10.000 російських жовнїрів. -- Дреднот „Слава" затоплений.

800.000 австрійського і німецького війска вислано проти Італії.

Князь Більов має обняти становище німецького державного канцлєра.

Вісти з України.

—o—

В КИЄВІ БУДУЮТЬ ГРЕЦЬКО-КАТОЛИЦЬКУ КАТЕДРУ.

(Телєграма Пресового Бюра при Українській Центральній Раді до „Свободи").

Київ, 15. жовтня. — Українське Пресове Бюро просить Вас переслати сю телєграму до наших епископів у Філядельфії і Вінніпеґу, а також до всіх українських часописий, навіть у Бразилії. Ми будуємо грецько-католицьку церкву в Києві і бажаємо скінчити її в сім роцї. Кошти величезні. Жертви понищо дуже скупі. Просимо о безпроволочну поміч.

Адреса:

KIEV, MANAGER OF BANK, ALEXANDER STEPANENKO, KEEPING OF ACCOUNT No. 1440 SOYUZ BANK, COMMITTEE OF GREEK-CATHOLIC CHURCH IN KIEV.

Сьвящ. Цегельський.

—o—

Письмо з Пресового Бюра при Українській Центральній Раді до „Свободи".

Ч. 39.

Київ 31. липня 1917 року.

Шановна Редакціє!

Пресс-Бюро при Українській Центральній Раді одержало від Стокгольмського Українського Бюра телєграму з запрошенем вжити заходів, щоби всі українські часописи надсилались до зазначеного Українського Бюра в Стокгольмі. Адреса: **Sweden, Stockholm, Ukrainian Bureau Kungsgatan Stockholm.**

Тому Пресс-Бюро при Українській Центральній Раді звертаєть ся до всіх редакцій і инших видавнцтв друкованого українського слова з просьбою надсилати всі свої виданя до зазначеного Українського Бюра в Стокгольмі в двох примірниках. Се в інтересі національної української справи. Бажано, щоб надсилано було всі виданя Вашої часописи з перших днів революції.

—o—

При сїм Пресс-Бюро просить посилати виданя заказною (рекомендованою) кореспонденцією, щоби бути певним, що виданя одержуєть ся.

Також Пресс-Бюро при Українській Центральній Раді просить не забути й на нього та надсилати свої виданя і йому.

Між иншим просимо помістити в Вашій часописи слїдуюче оголошенє:

Українцї! Мусимо охоронити памятки нашої діяльности.

Пресс-Бюро при Українській Центральній Раді запрошуе всі українські орґанізації і окремі особи надсилати всі книжки, відозви, афіші, а також фотоґрафії та ілюстрації і все, що тільки торкаєть ся українського руху, в 2-х або 3-ох примірниках.

Завідуючий Пресс-Бюром:

Косинин.

Інструкція ґенеральному секретаріятови України.

Російське тимчасове правительство видало слїдуючу тимчасову інструкцію українському ґенеральному секретаріятови:

§ 1 — До порішеня питаня про місцеву управу установчими зборами в справах управи Україною висшим орґаном тимчасового правительства є ґенеральний секретаріят, назначений тимчасовим правительством за згодою Української Центральної Ради.

§ 2 — Повновласть ґенерального секретаріяту розтягаєть ся на ґубернії: київську, волинську, подільську, полтавську і чернигівську з виїмком повітів мглинського, суражського, стародубського і новозибковського; вона може бути розтягнена й на инші ґубернії та їх части, коли зорґанізовані на постановах тимчасового правительства земські інституції будуть бажати сього.

§ 3 — Ґенеральний секретаріят складаєть ся із ґенеральних секретарів: а) внутрішних справ, б) фінансів, в) рільництва, г) просьвіти, ґ) торговлї та промислу, д) праці, е) національних справ і є) ґенеральний писар; крім того при ґенеральнім секретаріятї є для контролї його справ ґенеральний контрольор, який бере участь у всіх засїданях ґенерального секретаріяту з правом рішаючого голосу. З числа секретаріятів не меньше 4 повинні бути обсаджені особами, які не належать до української національности. При секретаріятї національних справ установляєть ся три уряди заступників секретаря тому, щоби всі чотири найбільші національности на Українї мали кожда свого представника в особі секретаря або одного із його заступників.

§ 4 — Ґенеральний секретаріят розглядає, виготовляє і предкладає до потвердженя тимчасовому правительству всі проєкти, які відносять ся до житя краю і його управи. Сї проєкти, ще заки їх предложить ся тимчасовому правительству, можуть бути віддані під осуд Української Центральної Ради.

§ 5 — Повновласть тимчасового правительства в справах місцевої управи, яка входить в компетенцію справ вичислених у § 3-тім, переводить ся в житє за посередництвом ґенеральних секретарів. Близше сї справи пояснить ся осібним додатком.

§ 6. — Зі всїми справами, означеними в § 5-тім, місцеві власти краю звертають ся до ґенерального секретаріяту, котрий по зносинах з тимчасовим правительством передає його розпорядженя і прикази місцевим властям.

§ 7 — Ґенеральний секретаріят представляє кандидатів на правительственні уряди, ділане котрих входить в круг означених в § 5-тім справ, і котрих обсаджуєть ся по назначеню тимчасовим правительством.

§ 8 — Зносини висших державних установ і окремих горожанських урядів зі секретаріятом і окремими секретарями, після приналежности, а також зносини секретарів з висшими державними установами і урядами відбувають ся за посередництвом спеціяльно назначеного тимчасовим правительством комісаря України в Петроградї; в такийсамий спосіб передаєть ся законодатні пропозиції і проекти, які відносять ся лише до місцевих справ України, як також заходи загально державного значіня, які повстали в окремих урядах, або які обговорюють ся міжурядовими і урядовими комісіями і з приводу їх особливого відношеня до України вимагають участи представника управи комісаря в названих комісіях.

§ 9 — В наглих случаях і в яких не можна зволїкати висші державні установи і уряди доносять свої розпорядженя місцевим властям безпосередно, повідомляючи рівночасно про сї розпорядженя секретаріят.

Міністер-предсідатель **Керенський.**
Міністер справедливости **Зарудний.**

Петроград, 17. серпня 1917.

В РОСІЇ.

—o—

Німцї затопили воєнний корабель „Слава".

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 19, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ПЕТРОҐРАД, 18. жовтня. — Рапорт ґенерального штабу доносить, що в Риґськім заливі прийшло між російськими і німецькими кораблями до битви на морі.

Російський воєнний корабель „Слава" потонув, поцїлений кілька разів понизше поверхні води. Майже всю залогу виратувано завдяки російським торпедовцям.

Урядовий звіт ґен. штабу звучить:

„Здобувши контролю над каналом Ірбе, неприятель вдер ся в ночи до Риґського заливу, де вчера досьвіта спостерегли їх наші патрульні кораблї, які були приневолені уступити перед ворожими кружляками і торпедовцями назад до проливу Моон. Наші воєнні кораблї: „Ґражданїн" і „Слава" та кружляк „Баян" виплили на стрічу з ворогом до Риґського заливу і прогнали своїм огнем передну його сторожу.

Небаром прийшло до стрічі з головними ворожими кораблями і до боротьби. Між тими находили ся два дредноти кляси „Ґросер Курфірст" (по 25.000 тон).

Підчас битви неприятель держав ся тактики, стріляючи на віддаль поза стріл наших гармат; його стріли були дальші ніж стріли гармат на наших старих лінїйних кораблях. Помимо очевидної переваги ворога наші кораблї боронили вїзду через довгий час і доперва сильні ушкодженя, спричинені огнем його дреднотів, приневолили нас цофнути ся назад до проливу Моон.

„В наслідок кількох стрілів в корабель понизше поверхні води воєнний корабель „Слава" потонув. Торпедовцї виратували майже всю залогу.

„Підчас битви наші побережні батерії при входї до проливу Моон розігнали своїм огнем торпедовцї неприятеля, які старались зближити ся до наших кораблїв. Опісля один з неприятельських дредотів звернув огонь на сї батерії і в короткім часї вони були безчинні.

„Инша частина нашої фльоти в проливі Моон здержувала сильний напад ворога від півночи зі заду наших воюючих кораблїв. Сї зусиля неприятеля не були успішні.

„Нараз велике число ворожих лїтаків почало кидати бомби на наші кораблї і на пристани островів, які доси находять ся в руках наших війск. Ми зістрілили один лїтак.

„На полуднево-західнім побережу острова Даґо неприятель знова висадив кілька малих відділів війска, але їх принято огнем і вони повернули скоро назад на кораблї. Небаром опісля неприятель сильно остріллював се місце з кружляка і дреднота кляси „Кайзер".

„Воєнні операції неприятеля на острові Езель в останних 24 годинах довели до цїлковитого занятя острова. Перед опущенем острова знищено все, що могло мати якунебудь воєнну вартість.

„У вівторок в ночи „цепелїн" перелетїв понад Пернов (над Риґським заливом, 100 миль на північний схід від міста Риги) і кидав бомби: Шість домів знищено".

———

(„Слава", побудована в 1903 р., була дреднотом давного типу, 13.516 тон, 397 стіп довгим, 76 стіп високим і 26 широким. Головне його зоружене складало ся з 4 12-цалевих і 12 6-цалевих гармат, а його скорість виносила 18 миль. Повна залога числила 825 людий.

Німцї полонили 10.000 російських жовнїрів на острові Езель і здобули 50 гармат.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 19, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

БЕРЛІН, 18. жовтня (через Лондон). — Німецькі війска здобули остров Моон, як се доносить вечірний урядовий звіт.

Попередний урядовий звіт доносив, що частина німецької фльоти переправила ся наперед через поля мін в Риґськім заливі в напрямі до полудневого виходу проливу Моон. Тут прийшло до короткої битви з около 20 російськими кораблями, які опісля уступили в напрямі проливу Моон.

Російська фльота в Риґськім заливі находить ся в засїдцї Німцїв. Німецькі воєнні кораблї засїли ся у східній части проливу Касар, на північ від острова Езель, і замикають переїзд на захід.

Звіт звучить:

„Перечисленє воєнної добичі, взятої на острові Езель, дало дотепер отсей вислід: **10.000 полонених, які походили від двох дивізій; лише кількасот утїкло на остров Моон; 50 гармат, між тими кілька неушкоджених тяжких побережних і полевих батерій; велика скількість оружа і инших воєнних матеріялів.**

„Частина нашої фльоти передерла ся через поле мін в напрямі полудневого вїзду до великого проливу Моон, де по короткій битві около 20 кораблїв російських було приневолених уступити назад. Російські батерії недалеко Вой, на острові Моон, і на побережу Естонії в околиці Вердер змушено до мовчаня.

„Проча часть нашої фльоти чекає у східній части проливу Касар і замикає переїзд на захід".

Анархія і нелад ширить ся по цїлій Росії.

ЛОНДОН, 18. жовтня. — Одною з найбільше непокоючих ознак про положенє в Росії, як се доносить петроґрадський кореспондент до лондонської часописи „Таймс", є постійно змагаюча ся анархія.

Вісти з ґуберній з кождим днем гірші. Під великим чорним заголовком „Анархія" подають часописи виказ коротких телєграм про випадки в краю.

Заворушеня в Харкові, які розпочали ся під впливом „чорних духів", і в инших містах довели вкінци до зрабованя і попаленя державних складів алькоголю.

Майже у всіх повітах могилівської і саратівської ґубернії, як се додає кореспондент, прийшло до поважних заворушень між селянами. Селяни забирають не лише землю, але й будинки і худобу.

Ташкент вже від тижня не має зелїзничого полученя з Петроґрадом. В тім часї самозванчий комітет взяв у свої руки власть і господарив містом, доки не прибули війска експедиції зі Самари. Головні провідники ворохобні вважали за відповідне повтїкати.

„В Петроґрадї, — каже кореспондент — відносини настали трохи лїпші. Поліція пошукує за 18.000 кримінальниками. Число підозрілих місць і нічних клюбів зростає. Гра в карти сильно поширила ся. В однім клюбі найнизша ставка виносить 10.000 рублїв. Випадки рабунку лучають ся часто. Виглядає однак, що ніхто нічим не журить ся".

Кореспондент з Одеси телєграфує до „Таймсу", що в Бесарабії прийшло до великих заворушень. Богато погромів мало місце в провінціональних містах і до великих заворушень прийшло в місцевостях, в яких є брак поживи.

Німцї мають намір заняти Аляндські острови.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 19, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

КОПЕНГАҐЕН, 18. жовтня. — **Воєнні операції фльоти і армії проти Аляндських островів будуть правдоподібно найблизшим кроком німецького штабу.**

На таке припущенє вказують стратеґічні дискусії в ріжних німецьких часописях з приводу занятя острова Езель, які виказують потребу замкненя Фінського заливу, маючи підстави для воєнних кораблїв як на півночи так і на полуднє від вїзду до заливу.

(Аляндські острови, яких є 80, лежать в заливі Ботнїйськім, на північ від Фінського заливу).

—o—

Алїянти хочуть зробити Вілсона провідником.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 19, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ВАШІНҐТОН, 18. жовтня. — Перед дійсними вістками, які дотичать воєнної конференції алїянтів в Парижи, дадуть ся завважити в тутешних дипльоматичних кругах алїянтів змаганя, які вказують на конечність, **щоби президент Вілсон зістав признаний провідником у всїх будучих справах загального характеру з огляду на війну.**

Виказують, що значні і далекосяглі користи осягнено би через те для спільної справи. Між тими є слїдуючі:

Меньше або більше противорічні собі заяви державних мужів алїянтів щодо цїлий війни були би скристалїзовані в добре означену формулу, яку вже ясно поставив президент Вілсон.

Безпосередний і важний додатний вплив здобудеть ся в Росії, яку тепер роздирають суперничі партії, ведучи колотнечу щодо воєнних цїлий.

Арґумент німецького правительства перед своїм власним народом, що його вороги ведуть війну „в заборчих цїлях", зовсїм упав би.

Змаганя Злучених Держав і алїянтів, щоби ослабити віру німецьких союзників в справу пруського мілїтаризму, були би значно улекшені.

Зі становища міжнародної полїтики серед теперішних відносин не було би лїпшого кроку, як зробити і признати президента Вілсона провідником в справах будучої воєнної полїтики.

—o—

Німецькі союзники кинули 40 дивізій на скріплене італїйського фронту.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 19, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ВАШІНҐТОН, 18. жовтня. — **З Риму** наспіла телєграма отсього змісту:

„Італїйська головна команда одержала інформації, що Австрійцї і Німцї перенесли зі східного фронту 40 дивізій на фронт італїйський.

„Присутність нових німецьких, турецьких і болгарських полків на сїм фронтї вже стверджено. Більша часть тих війск є звернена на височину Баінзіца, здобутє котрої, як се признають німецькі і австрійські критики, є найбільше небезпечне зі всїх фронтів в Европі".

(Продовжене на стороні 3-ій).

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
to United States:	в Злучених Державах:
$2.50 per year	на рік $2.50
$1.25 per 6 months	на пів року $1.25
$1.00 per 4 months	на 4 місяці $1.00
to Jersey City and to foreign countries:	В місті Jersey City і за границю:
$3.25 per year	на рік $3.25
$1.75 per 6 months	на пів року $1.75
$1.00 per 3 months	на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Montgomery.

Сьвітлій XIV. Конвенції У. Н. Союза щирий привіт і найсердечнійші желаня засилає

Редакція.

З біжучої хвилі.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 19, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Старокраєві часописи подають зміст розмови німецького канцлера, д-ра Міхаеліса, з австрійським міністром заграничних справ, ґрафом Черніном, підчас їх першої конференції у Відни.

Канцлер мав говорити про пляни сформованя Середної Европи, а вкінци торкнув ся специяльно польської справи. Він мав заявити Чернінови, що Німеччина згодить ся на автономію, а навіть на независимість Польщі, але Польщі без Познаня і Ґданьска. Німеччина годить ся також на прилучене Галичини до Польщі. Така Польща мусїла би бути у військовім союзї з Берліном, Віднем і Будапештом.

Крім сього др. Міхаеліс зложив заяву, що Німеччина годить ся, щоби східна границя Польщі йшла так, як тепер іде боєва лінія, **але з тим застереженєм, що вилучить ся території Литви, Курляндії, України і Білоруси.**

Українці вже не є „Малоросами", як нас хибно називали наші вороги, але є таки Українцями.

Таксамо Білорусини вже не є більше „Белороссами", але таки Білорусинами. Білорусинами називали і називають вони себе самі. Се видно в їх ріжних маніфестах і відозвах до Української Центральної Ради в Києві.

Як Українці, так і Білорусини стремлять до самостійного житя. У Мінску (столиця Білоруси) заснував ся Білоруський Комітет, на взір Української Центральної Ради, який і працює на тій-самій плятформі, що У. Н. Рада. Білоруський Комітет жадає національно-територіяльної автономії для Білоруси.

* * *

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 19, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Німецькі власти позволили видавати у Вильні білоруську часопись „Гоман". Із сеї нагоди німецькі часописи пишуть, що таке становище німецьких властий мусить отворити сьвітови очи і вказати, що над жерелами Двини і Німану будить ся до нового національного житя старинний нарід зі своєю власною мовою.

Ворогом Білорусинів є ніхто инший, лише Поляки. Москалї і Німці, Українці і Литовці признають Білорусинів за окрему націю, яка має свою минувшину, свою і історію, свої традиції і свою сьвітлу будучність. Лише одинокі Поляки кажуть старим звичаєм, так як колись говорили про Українців, що Білорусини не мають своєї історії, своєї мови, що вони є навіть частию „велькеґо польскеґо народу", і через се вони мусять бути злучені з Польщею...

Але тепер даремні всі їх зусиля! Часи Ягайлонів безповоротно минули!

Перед Конвенцією.

Яка буде сьогорічна, 14-та з ряду конвенція Українського Народного Союза?... Буде така, якою її зроблять делєґати поодиноких відділів нашої орґанізації.

Слушно звертали увагу деякі автори конвенційних проєктів, що на делеґатів спадає дуже велика відвічальність: відвічальність перед власною совістю, відвічальність перед місцевими відділами, відвічальність перед цілим У. Н. Союзом, відвічальність перед цілим українським народом, відвічальність перед історією, а нарешті відвічальність перед законом нашої нової вітчини.

Не так то легко вивязати ся з усїх тих відвічальностий; не так то легко сповняти уряд народного заступника... А одначе ми віримо, що ся конвенція не принесе нікому встиду.

Відділи нашої орґанізації вибирали на делєґатів людий розумних, сьвідомих своїх прав і обовязків. Ті делєґати, вдумавши ся як слїд у важність свого уряду, не спустять з ока всього того, що має принести хосен нашому загалови. Ті народні заступники не забудуть, що У. Н. Союз має вже свою власну, 23-лїтну історію; не забудуть, що У. Н. Союз стоїть тепер на тривких підвалинах; не забудуть, що на сю нашу найстаршу народну інституцію звертає свої очи не тільки наша суспільність в Америці, але й весь український нарід по другім боці океану. Все те наші делєґати мати-муть на увазї, отже — чого нам боятп ся за вислїд XIV. конвенції У. Н. Союза?

Вороги нашої орґанізації, особливо деякі панки, що то „не сїють і не орють", а хотїли би поживити ся народним добром, хвалять ся публично, що вони на теперішній конвенції У. Н. Союза будуть мати... великий голос! Як би наш нарід не знав „патріотизму" тих панків, як би наш нарід не знав, що „порожна бочка гудить", як би наш нарід не знав, яка доля чекає нашу найстаршу і найбільше заслужену інституцію, на чужині, колиб вона дістала ся в руки нахабних крикунів, — то тоді „інтернаціональні" панки і підпанки може би дещо і вскурали... Але що наш нарід не так то легко рвеь ся до чужих богів і не так легко випускає зі своїх рук придбане собою добро — то „панове без вітчини" будуть мусїли вертати ся зі своїм „евангелієм" назад до... бейзментів.

Наші „інтернационали" грозять, що вони на теперішній конвенції У. Н. Союза поскидають всїх старих урядників, а виберуть нових — своїх. І знова пусті перехвалки! Правда, делєґати можуть (бо мають право) вибрати деяких нових людий до головного уряду; можуть навіть вибрати цїлий головний уряд новий, — але чи за новими урядниками їм прийдеть ся шукати аж по „інтернаціональних бейзментах"?... Хибаж на конвенції (а хоч би й поза конвенцією) не буде своїх людий, спосібних на даний уряд, чесних, ретельних і випробуваних в народолюбстві? Хибаж справді У. Н. Союзови грозить якась небезпека, або й руїна, без „опіки" чванливих галабурдників?...

Ми за долю своєї дорогої орґанїзації зовсїм спокійні. Український Народний Союз давав собі раду тоді, коли в Америці не було і слїду з „панів без вітчини", то й тепер — при божій помочи — поведе себе туди, куди йому треба. У. Н. Союз стояв на ґрунтї **народнім** через 23 роки і се йому не пошкодило... Чомуж тепер він мав би міняти свій прапор, свої цїли, свої кличі, свої традиції? Чи може тому, що його дїяльність не подобала ся кільком вітрогонам? — Пусте!

Ми віримо в силу свого духа, віримо в здоровий розум нашого народу, віримо в його патріотизм, і через те **віримо в сьвітлу будучність Українського Народного Союза!**

Високоповажаним Делєґатам, Делєґаткам і Урядникам XIV. конвенції У. Н. Союза желаємо як найбільше витривалости у їх тяжкій праці і як найкрасших успіхів з їх нарад. Поводїть ся на конвенції і радьте так, як Вам диктує Ваша совість і Ваше серце, а тоді діждете ся за свої труди відповідної нагороди. Наш нарід очима душі бачить, хто його приятель, а хто ворог. Наш нарід зуміє оцїнити Ваші для нього заслуги і з глибини свого вдячного серця скаже Вам щире й сердечне: спасибіг!

Най жиє XIV. Конвенція Українського Народного Союза!

Най жиє Український Народний Союз!

Най жиє вільна й независима Україна!

Як виглядає господарка у Федерації.

—o—

(Докінчене).

Що лиха фінансова господарка панів з Федерації мусїла відбити ся також на самій орґанізації, се є річию зовсім природною. Фінансова господарка панів з Федерації підкопала цїлковито повагу тої орґанїзації і нинї Федерація не представляє властиво нікого. Нинїшна Федерація — се гурток людий, яких дібрали собі до компанії панове Січинський і Цеглинський.

Щоби не бути голословними, пригляньмо ся близше, які люди є в теперішнім заряді Федерації, кого вони заступають і хто їх покликав.

Нераз приходило ся чути на вічах, як панове Січинський, Цеглинський, Ревюк і инші федераційні референти на ціле горло кричали: ми, уряд Федерації, вийшли з волї народу; нас потвердив загально український сойм в Ню Йорку; ми є одинокі дійсні представники українського народу в Америці і т. д. і т. д.

А тепер подивім ся, чи правду говорили сї панове, чи дїйсно нинїшна Федерація вийшла з волї народу?

Перших 15 представників, членів загального українського комітету, були вибрані перед соймом на підставі голосованя по товариствах. Відтак їх вибір був затверджений соймом. Крім того на самім соймі доповнено число членів заг. укр. комітету 7 новими членами. Разом було 22 членів і всї вони зістали признані на соймі першим головним урядом Федерації Українців. (Уконституоване головного уряду відбуло ся другого дня сойму вечером в льокали „Української Бесїди", але тодїшний секретар Федерації, пан Січинський, навіть сього протоколу зовсїм не оголошував).

В склад першого головного уряду Федерації Українців війшли були слїдуючі особи:

Ів. Ардан, Ів. Артимович, Мих. Байдюк, Жигм. Бичинський, Ів. Бородайкевич, **Евг. Василенко, Лев Весоловський,** Ст. Гладкий, Наталія Гриневецька, др. Ст. Гриневецький, Петро Задорецький, Дм. Капітула, Вол. Лотоцький, Вол. Малїевич, Вас. Момрик, Ом. Ревюк, др. Вол. Сїменович, **Мир. Січинський,** Ос. Стеткевич, Юр. Хияк, Іл. Чорний і Сем. Ядловський. — **Разом 22.**

А тепер порівнаймо з ним теперішний головний уряд Федерації. Нинї в склад головного уряду Федерації входять:

Січинський, Цеглинський, п-на Бабій, Шурґот, **Весоловський,** Кузїв, Процик, Станько, Киба, Луців, Белнїв, Вацлавський, **Василенко,** Заплатинський, Стечишин, Кунька, др. Білик, Е. Струтинська, Болюх, Кравчук, Саламандра, Вишньовський, Гаврищин, Репен, Луцак, Корнат, Бучацький, Лївач, Цимбалїстий, Корда і Климович. Разом 31.

Порівнаймо оба викази членів, а побачимо, що на 22 членів колишнього головного уряду Федерації остало ся **всього трох,** а іменно: Січинський, Василенко і Весоловський.

Деж поділи ся ті, котрих вибрав нарід і сойм? Чому їх імен не знаходимо анї в списї членів головного уряду, анї навіть у списї учасників останних зборів? Та се не трудно відгадати. Члени головного уряду Федерації, видячи поступоване і господарку „босів" Федерації, пп. Цеглинського, Січинського, Ревюка і т. п., почали з Федерації одні виступати, а другі утїкати. **Відпоручники Укр. Нар. Союза були одинокими членами головного уряду Федерації, які виступили, подаючи причини виступленя зовсїм ясно і отверто до відома загалу.** Прочі члени утїкли з Федерації. Кажемо виразно утїкли, бо уступаючи, вони не мали на стільки відваги, щоби „босам" з Федерації сказати правду в очи.

Ми не думаємо наводити причини виступленя кождого члена зокрема, але згадаємо лише про кількох головнїйших.

Др. Сїменович прислав свою резиґнацію з предсїдательства і взагалї з уряду у Федерації письменно підчас останних зборів. Яко причину він подав брак часу і велике віддалене (?) (скромний викрут, якого уживаєть ся тоді, коли не хочеть ся сказати правди).

Отець Ардан виступив вже десь перед 5 місяцями і подав яко причину хоробу. (Що отець Ардан є вже від довшого часу хорий і то небезпечно, се річ загально звісна).

Пан Ревюк виступив з уряду ще на самім початку основаня Федерації. Свою резиґнацію він свого часу оголосив був навіть в „Свободі", і домагав ся від Федерації її проголошеня. Які були причини виступленя п. Ревюка з Федерації, се покриває глибока тайна, про котру знають лише панове Січинський і др. Сїменович. В кождім случаю резиґнація п. Ревюка стояла в тїсній звязи з ворогованем проти свого шваґра Січинського. Що відтак стало ся, що оба сї панове знова погодили ся, се також тайна. Але імени п. Ревюка між членами уряду Федерації вже більше не було, хоч він написав і виголосив найбільше лайок і брехонь проти урядників У. Н. Союза і „Свободи", хотячи пімстити ся за те, що йому не віддано до роботи календаря У. Н. Союза на 1917 рік.

Всї прочі члени виступили мовчки, а можливо, що деякі з них може й післали свої резиґнації, але їх, як і всї прочі резиґнації, уряд Федерації ніколи не оголошував.

І заходить питане, чому всї ті панове повтїкали? Таж преціњ Федерація — се найголовнїйша, а властиво одинока представителька американських Українців — як се горлають „боси" з Федерації. Кажете, що урядники У. Н. Союза виступили з Федерації задля бізнесу? Алеж задля якого бізнесу виступили др. Сїменович, др. Гриневецький, Лотоцький, Бичинський, Бородайкевич, Задорецький, Байдюк і прочі? Чи може і сї панове мають намір закладати „ексчендж", або може мають якийсь „народний" бізнес, котрого не хочуть Федерації продати?

Відповідь на се така: Всї члени уряду бачили, що з приїздом швайцарського делєґата, п. Миколи Цеглинського, Січинський записав йому не лише свою душу, але й цїлу Федерацію. Вони бачили, як господарить ся у Федерації народним грошем; вони переконали ся, що всякі упімненя і всякі уваги є безуспішні; вони чули, що від часу „Українського Дня" розходило ся щораз більше поголосок про неощадну і марнотравну господарку фінансову; вони бачили, що на офісї Федерації пересиджує цїла громада інтелїґентних і учених пролетарів, яким смердить чесна праця, але які чекають на дурничку — се птиці, які не орють анї не сїють, а преціњ збирають і жиють. Все те вони дуже добре бачили. Се побачив навіть отець Ардан... Вони се бачили, а видячи се, знали дуже добре, що скорше чи пізнїйше все вийде на верх і що треба буде перед народом за те відповісти. Відси резиґнація, відси утеча решти членів з Федерації. Дивне лише, що доси не втїк ще сам Січинський. Думаємо, що й до того небавом прийде.

І щож було робити? Скликано на 15. і 16. вересня збори делеґатів і окружн[...] комітетів. Головний уряд мав здавати зв[...] а делеґати мали сьому мовчки прислух[...]вати ся, не маючи права голосованя а[...] рішаня. Між делеґатами невдоволе[...] Швайцарський делеґат вибавив тоді Фед[...]рацію з клопоту, бо сейчас постарав ся [...] переведене ухвали, щоби дати делеґата[...] право голосу та право вибору і в сей сп[...]сіб перемінив ся зїзд делеґатів на „сойм[...] Учасники одержали всї права, які піс[...] статута Федерації прислугують лише дел[...]ґатам соймовим. І в сей спосіб швайца[...]ський делеґат поломив статут Федерац[...] який свого часу сам укладав. Решта пі[...]шла гладко, бо всї присутні вибрали се[...] до головного уряду Федерації.

Зі звіту Федерації виходить, що вс[...] учасників було 58, але кілько між ним[...] було делеґатів і кого вони на зборах з[...]ступали, в протоколї Федерації писарі з[...] були написати... Після оповіданя число [...]часників нїбито делеґатів мало бути 4[...] З тих вибрано до головного уряду 31. Дл[...] чого й прочим 10 делеґатам не зроблен[...] тої чести і не вибрано до уряду Федер[...]ції, урядовий протокол зі зборів тако[...] не подає.

Отсе після понять федераційних „б[...]сів" демократичний спосіб твореня н[...]родних орґанізацій.

Панове Січинський і Цеглинський, з[...]доволені осягненими успіхами, спочиваю[...] нинї на лаврах. Нинї пп. Січинський і Ц[...]глинський окружили ся вже такими „пре[...]ставниками народу", яких самі хотїли [...] про яких надїють ся, що вони не буду[...] шкодити їх „народній роботї" у нутрі Ф[...]дерації. Але можуть перечислити ся. Мож[...] якраз між ними найдуть ся такі одини[...] що відкриють гниль і скажуть „босам[...] народу в очи те, чого не мали відва[...] сказати люди, яких обовязком було [...] вчинити.

Ось-так виглядає нинїшна господар[...] народних босів.

Кілька слів українським діячам в Америці.

Одного разу, підчас своєї втечі від царського суду, менї довело ся їхати кілька днів через китайську пустиню Ґобі.

Після кількох надмірно голодних і сухих днів мандрівки і після незвичайно швидкої верхової їзди через згадану пустиню я нарешті зі своїми подорожними дібрав ся до чудового зеленого гаю, під сьвіжими вітями якого притулило ся кілька брудних китайських фанз*).

В звичайнім житю, серед нашого краю такий нужденний гайок, разом з такими брудними хатками, не мав би ніякісенького значіня для людини. Але тоді, після виснажено нудної сухопустинної по піску і камінях подорожи, той зелений гай запилених дерев з брудними з верха і з середини хатками для мене здавали ся якимось найвисшим щастєм, яке я відчував, відпочиваючи там у холодку і жадно впиваючи ся холодною, не солоною, а прісною водою... Я почував себе щасливим, як ніколи.

То було моє орґанічне щастє... Щастє в задовольненю орґанічних потреб: втоми, голоду, горячи, спраги — бажаня пити.

Тоді я порівнав оту спрагу свого орґанічного задовольненя з духовим голодом нашого друкованого слова — там на Вкраїні... На тій Вкраїні, з якої я мусїв тікати: де було закуте в ярмо царського „нельзя" наше рідне слово... наша пісня... наша просьвіта... все... все, що давало лише духову поживу.

Се тягнуло ся твердих і тяжких два роки (1914—1916). Через той період я почував страшний духовий голод і спрагу — жадане рідної живої води...

Таксамо се почувало і все сьвідоме українське громадянство на Вкраїнї.

То був голод духовий — голод друкованого слова.

Та нї! Я їду до Америки... Туди, де воля... право думки (!) і свобідного слова... Я прагнув в те величне коло нашого друкованого слова, яке повинно тут кормити собою та виховувати наше еміґраційне громадянство.

І я приїхав. І відразу, мов в горячцї людина поринає в холодну вохкість моря, так і я пірнув в глибінь (!) того так бажаного живого рідного слова.

Але пірнувши в ту живу вохкість, я помилив ся, бо частина поринаючого тїла товкнула ся в те багно, котре було зверха прикрите тим поверховим простором живого рідного слова...

Я людина, котра так прагнула свого слова, рідного згуку та колисаня про край і нарід, що зістав ся там, про його потреби і оті нужди духові, які я переживав. Бо я-ж рахував себе щасливцем дістати ся до жерела свобідного тут розвою.

Та я помилив ся...

Замісць рідного, сьвятого, живого слова, слова поради, чи згадки минулости і сучасности свого краю, замісць кроків на його будучність, — я почув рідне слово, але... таке, котре кидало багном на мої сьвяті почутя... На ті сьвяті національні почутя, котрими виховували ся ми тисячі в юности... На ті сьвяті національні почутя, котрими той нарід, сином котрого я є, жив у сьвідомости своєї істоти і своєї нерозумілости, тобто в звичаях, традиції жи[...]тя й особистих животїнях...

Замісць почути слова правди, істин[...] досягненя правди межи людьми, наук[...] рівности народів, людства і поодиноких [...]сіб — соціялїзм, демократизм і т. и. — [...] почув в рідній мові бруд тої науки і вч[...]ня... бруд, в який втягли оті вченя наш[...] українські провідники соціялїзму... Бру[...] на підставі соціялїзму вбивав ся людям я[...] початок знищеня мого матерного почу[...]тя, як початок відреченя від свого приги[...]ченого народу, його розвою і европей[...]ської цивілїзації.

В імя сего дивного вченя у мене, соці[...]ял-демократа в кістках і мозку, виринул[...] дивні розуміня: невже у нас в Европі инак[...]ші розуміня соціялїзму та инакші розум[...]ня взагалї на сьвіт, його народи і їх до[...]бробут?...

Та нї! Ті грязюки, якими обкидувано н[...] моїх очах безвинних, щирих українськи[...] патріотів (хочаб і національних демокра[...]тів), та нарешті мене особисто і то бе[...] найменьшої до того підстави, з підлою[...] брехнею, яку громада спростувала.

Ті купи безпардонних нападів, які ки[...]дали ся орґаном українського соціялїстич[...]ного робітництва на своїх же членів, н[...] людий правди і щирости, так як, межи[...] иншими, кидано багном цїлком безпід[...]ставно на соц.-революціонера (але не і[...] авторитетного табору) д. Хаврюка, редак[...]тора „Гайдамаків", і той сарказм та на[...]чальницький тон, з якими кидано було от[...] брудні напади, — вказували, що загони[...]стість отих осіб зайшла за гори припону[...] і спинене того напряму хиба можливе стихійною несподїванкою...

. . . .

Я їду на Вкраїну. Їду з тяжким почутєм за тих бідних робітників і селян, чи взагалї — учнїв модерного соціялїзму, які мусять віддати своє „я" на цятку (пляму) поодиноких осіб їх ренеґатсько-українського вченя. Але як міцно витримав наш нарід ярма панщини та царизму і в души та кістках всеж зістав ся демократом і соціялїстом, так і ті маси нашого українського громадянства, котрі знаходять ся тепер під гіпнозою отих нових ненавидящих національно-культурний розвій нашого народу і значить — краю, України — модерністів, витримають новий їх забобон.

Не забувайте, що вчене Христа, будучи підшите поганством і нерозумним проведенєм його в жите химерними вчителями його, було гальмою науки і свого совершенства.

Не підшивайте-ж і Ви, провідники **українсько-„американського" соціялїзму,** під велике сьвяте вчене чистого **соціялїзму** ненависти до батьків Ваших учнїв та їх любого краю, вітчини їх родичів...

Я певний, що ті маси, якими Ви нечемно керуєте, переживуть Вас і не згадають „не злим— тихим словом"...

Схаменїть ся! Виростає нова, жива, вільна **Україна...** Так, так — **УКРАЇНА!** Та Україна, яку Ви ненавидите, і вона несе Вам свою контролю...

До побаченя на Вкраїнї. А може й тут ще...

Ол. Досьвітний.

Гонолюлю, Гаваї, 14. вересня 1917 р.

*) Фанза — китайська хата.

Страшний сон.

В мене є приятель: людина ретельна, ділова, самовиевнена і непохитна. „Крѣпкій чоловѣкъ".

І слухаючи оповіданя про те, що діяло ся в Галичині при нашім відвороті, ся людина... розилакала ся. Панове, люди старого віку! Ви памятаєте єврейський погром у Київі?

А може кому довело ся бачити одеський погром в жовтни 1905 року?

Отсе розпорюванє животів вагітним жінкам, здиранє шкіри з голови живого чоловіка, різанину фінськими ножами, бризканє мозку від ударів обухом сокири...

Кажуть і пишуть, що все те блїдне перед страхітєм Калуша та инших міст і сіл Галичини!

Я не буду переказувати всїх подробиць: про них страшно думати, не то писати.

Досить того, що коли котрий з тих зьвірів бажав мати чоботи, то перше відрізував ноги, а потім здіймав чоботи.

Перше замучував свою жертву на смерть, а потім насилував.

Узброєні люди — безсилих, беззахистних, неповинних...

Боже мій, хто-ж се робив, хто?...

Ой, не відповідайте, не нагадуйте, мовчіть!

Або, вимовивши се слово, розбийте свою голову о перший мур. Деж ти діла ся, моя бідна, окрадена, придушена людино, людино сіл, рік і гаїв, людино ясної і простої правди Божої, моя кохана людино-дитино!

Деж мої сподіванки на тебе, сьвяті надії, наші мрії найсолодші!

То-ж не поліцаї були й не жандарми, не чорна сотня під проводом вельможного сьмітя землї: — то були прості, бідні люди, сьвяті невольники віків, що скинули кайдани і мали запалити сьвіт будущини, однаково ясний і теплий для всїх. Чиж не на їх стягах веселих, яскраво-горячих любовю до всього трудящого й покривдженого — так недавно срібнїли літери-слова про волю, про рівність, братерство, про рай земський, про царство Боже на сїм сьвіті!

А ти, великомученице моя, рідна земле галицька!

Колиж відпочинеш ти врешті від лихоліття, від кар незаслужених, що впали на головку твою русяву від часів Осьмомисла й Данила златовінчаного?

Ось під старою старославянською стріхою твоєю, під стріхою „тїний забутих предків" — три роки заєдно горить пекло всесьвітнього жаху нечуваного.

Гнїзда твої чорніють самотними стовбурами коминів, увяв рясний цьвіт садів твоїх, храми твої розвалено, ниви зелїзом покрито, горбки твої красні ржавим дротом переплутано, а ріки і стави смердячим трупом занечищено. Люди твої розпорошені під холодним сонцем сходу, а недобитки — мов старці знесилені, мертво-байдужі, зі згаслими очима й руками опущеними.

Але ось прийшла воля. Сьвіт зі сходу.

Зажевріла ся надія, підняв віі обважнїлі й ти, мій коханий окрадений старче, і побачив...

Орду!

Страшний сон!

Орду без Бога, без сумлїня, без глузду людського й бидлячого.

Орду, якої не бувало від часів Бату й Тугай-Бея!

Орду дияволів темних і божевільних трупознущителів.

Деж наші сподіванки, сьвяті надії, наші мрії найсолодші — де?!...

Причепа.

(„Наша Спілка")

Бандити пера.

В ґазетярстві цілого сьвіта є одно загально признане право, що коли кореспондент, подаючи до часописи яку статю чи гадку, не бажає подавати свого імени, він має повне право підписати ся псевдонімом чи вигаданим іменем.

Одержавши дану статю, підписану псевдонімом і з залученєм дійсного імени й назвиска та адреси кореспондента, редакція друкує статю і затримує правдиве імя подавшого дану статю в абсолютній тайні. Се є етика редакцій всїх порядних часописий.

Коли яка инша порядна часопись чи порядна людина з загалу читачів відповідає на якусь безіменну статю, але з вигаданим підписом, то завше відповідає тому, хто і як дану статю підписав: „Іван", „Людина", „Альфа", „Правдивий" і т. д.

Се правило є загальне і обовязкове для цілого ґазетярського сьвіта.

Візьміть до рук анґлійську часопись і погляньте на ту сторінку, де пишуть і полємізують кореспонденти, чи й просто перечитайте загально-критичні редакторські статї, — там завше відповідаєть ся тому, хто є підписаний дотичним псевдонїмом чи іменем.

В наших українських часописях ви завше здибаєте дуже богато статий, які є підписані псевдонїмами.

Се загальний ґазетярський закон для цілого сьвіта. Але не так ся справа стоїть з редакторами „Народної Волї". У них льоґічности цілком нема. Закони редаґованя і полєміки у них цілком осібні: для них осібні закони писані; вони живуть і ділають осібняком від людий...

Загляньте до 124 числа „Народної Волї" та перегляньте передовицю під заголовком „Австрійський аґент сам собі брехню завдає". Ся передовиця, чи радше ціла низка низких та брутальних доносів, є написана у відповідь на статю „Біднота душі", яка була поміщена в ч. 115-тім „Свободи" з підписом „Людина".

Бачучи добре, що ся статя є написана не звісно ким за підписом „Людина", редактори від „Народної Волї" в бандитський спосіб напали чомусь на того чоловіка, котрий її зовсім не писав і може про неї й сном і духом не відає. Вони напали зі звичайною зьвірячою дикостию на д-ра Демидчука й розписались аж на цілу сторону, роблячи на него всілякі доноси за його австрофільство в 1914 та 1915 роках і мстять ся на нім за ту статю в „Свободі".

Др. Демидчук мене о стільки обходить, о скільки він є звязаний з українською справою, але не більше.

Найбільше менї розходить ся о брутальні доноси Скрентонців та „почесних", що хтось колись був Австрійцем тоді, як і вони самі були Австріяками.

Я не можу знести безличности та нахабности Скрентонців за напад за статю „Біднота душі (Скрентонців)". Сю статю вони приписують д-рови Демидчукови і його невинно за неї шарпають.

Хоч я не є змушений, але в імени справедливости, щоб показати народови, які підлі є редактори від „Народної Волї", **публично заявляю** і стверджую, що статю „Біднота душі", яка була поміщена в часописи „Свободі", писав я сам, Максим Хаврюк, і підписав її словом „Людина" не тому, що бояв ся чи бою ся за факти подані в ній, але менї не хотіло ся вступати з особисту полєміку безвартних, без гонору редакторів з „Народної Волї".

Нападаючи за мою статю на когось иншого, але не на самого автора статї, редактори від „Народної Волї" цілком ствердили подану мною про них опінїю, що вони є людцями безхарактерними, бідні душею і не мають ні гонору ні встиду за свої власні погані вчинки.

Наш здоровомислячий загал українського народу в Америці мусить взяти сей факт фальшивого черненя людий за приклад з многого числа таких поганих чернень всїх і кождого з нашого загалу.

Встидно, Скрентонці, так погано робити, приписувати комусь то, чого хтось зовсім не робив і не знав про те.

Українці! Будьмо на сторожі, бо бандити пера зі Скрентону наважили ся знищити все, що є українського в Америці, користаючи з нагоди военного часу, та зруйнувати наші рідні інституції. Вони намагають ся довершити то, що розпочали ганебної памяти кацапи. Довгі літа кацапи силували ся доказати всім і кождому, що Україна будуєть ся за „пруські марки"; але вже замовкли. Тепер робить старі кацапські доноси сам превелебний о. Ваньо зі Скрентону та намагаєть ся переконати себе і чужинців, що Україна дійсно будуєть ся „за пруські марки чи австрійські корони".

Уважаймо за Скрентонцями та „почесними", поки не запізно. Їх доноси є доноси старих царських чорносотенців типу Дудикевича.

Члени „Руского Народного Союза" мусять, і то доконче, звернути увагу на підлі доноси тих, кого вони годують своїм хлїбом-солию.

Максим Хаврюк.

В РОСІЇ

(Продовженє зі сторони 1-шої).

Недавно тому ґен. Кадорна, головний італійський командант, мав заявити, що Італія буде вести боротьбу й підчас зими. Припускають, що коли Австрія і Німеччина кинула так великі війска на італійський фронт, вони надіють ся нового наступу ґен. Кадорни або самі розпічнуть наступ в цїли відзисканя території, забраної Австрії підчас трох останних місяців.

Італії грозить політична кріза.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 19, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

РИМ, 18. жовтня. — **На небезпеку поважної політичної кризи, яка може спричинити упадок кабінету Сонїна, вказує виступ Артура Лабріоля, провідника соціялістів в палатї послів.**

Лябріоля у своїй промові виступив проти кабінету Сонїна, передівсїм обжаловуючи його за брак опалу і поживи та за змагаючі ся заворушеня.

Панують здогади, що король поручить Ніттому утворити новий кабінет.

Чорногорський король мав намір заключити окремий мир.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 19, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

РИМ, 18. жовтня. — Докази, що чорногорський король, Николай, провадив переговори з Австрією в справі окремого мира, не додержуючи вірности аліянтам, були предложені нині в італїйськім парляменті послом Лябріоля, який відчитав телеґраму короля до старого цїсаря Франц Йосифа, просячи його о мир.

Телеґрама виказує, що король Николай відзивав ся до великодушности австро-угорського цїсаря.

У відповідь на те, як се дальше стверджено, принято услівя, уложені на тайній нарадї з кн. Данилом в падолисті 1916 р.

—o—

Кн. Більов має бути наслїдником д-ра Міхаеліса.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 19, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

АМСТЕРДАМ, 18. жовтня. — Змаганя в Німеччині в користь кн. Більова на становище державного канцлєра на місце д-ра Міхаеліса прибирає на силї. Кн. Більов, який перебував через довший час на відпочинку в Швайцарії, повернув до Берлїна.

Його вважають одиноким нїмецьким диплбоматом, який не був замішаний у великім числї скандалів і блудів, за які обжалувано нїмецьке міністерство для загр. справ від самого початку війни.

Анґлїя ухвалила пімстити ся за напади лїтаків.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 19, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ЛОНДОН, 16. жовтня. — Урядове проголошенє, що Анґлїя має намір пімстити ся на спосіб нїмецьких воздушних нападів на неукріплені міста анґлїйські, мало місце нині пополудни в палатї послів через міністра фінансів Бонар Лов.

Міністер Бонар Лов заявив, що правительство має намір перевести воздушні напади і бомбардованє нїмецьких міст, „о скільки лїтаки будуть вільні від потреб військових".

СІЧОВА ОРҐАНІЗАЦІЯ В НЮ ЙОРКУ.

Гей, Січ іде,
Мов пчола гуде.
Разом руки, разом серця,
І гаразд буде!

Пару лїт тому назад ми співали на Україні галицькій про Січ, про Запороже. За час 30-лїтної еміґрації тут на земли Вашінґтона ніхто майже не спімнув тихим словом про Січ. Правда, були і є товариства під Січовою назвою, але вони сеї роботи, котру Січ повинна робити, чомусь не робили і не роблять.

Аж ось в місті Ню Йорку, в метрополії Злучених Держав, видимо справдїшну Січову роботу при Українськім Ґімнастичнім Товаристві Січ. Згуртована там українська молодїж при співучасти своєї старшини осьвідомляє себе взаїмно, дає на ріжні теми відчити й виклади, на котрі запрошує людий і зпоза Січи. Ну, і люди приходять, слухають та цікавлять ся тим, як українська молодїж просьвічаєть ся.

Тут кромі науки і просьвіти плекають ще й ґімнастику, котра є дуже корисна для молодїжи, для її фізичного розвою, як також і для здоровля. Тут молодїж учить ся карности і солідарности, а тимсамим береже себе від винародовленя. Тут також попри старших орґанізуєть ся маленьких дітий, котрі радо приходять і разом зі старшими уважно слухають відчитів і викладів.

Треба звернути увагу на те, що в протягу так короткого часу вже є зорґанізованих малих дітий около 80. Вони дуже інтересують ся всіми справами і уважають на кожде слівце свого старшого товариша, котрий робить з ними вправи. Ті діти вже не пустують вечерами по улицях міста, вже не марнують часу на пусте. З тих дітий можна сподївати ся колись, як доростуть, щирих і добрих синів і доньок українського народу.

Коли би так всї наші громади пійшли тою дорогою, то не було би виродків в нашім народї, не було би ренеґатів, а на то місце були би добрі і щирі доньки і сини українського народу.

С. Тимців,

Січовик з Ню Йорку.

ЧИТАЧІ „Свободи" гордять ся своєю газетою. Вона пише так по щирости, так зі серця, так переконуючо, що кождий Українець се чує, що то його газета. Нехай же кождий Українець платить також щиростию і стараєть ся поширити „Свободу" між знакомими.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАНЄ ВЕДЕ ДО ПРОСЬВІТИ. А ПРОСЬВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО ЦІННИК КНИЖОК ДО ДРУКАРНІ „СВОБОДИ", 83 ҐРЕНД СТ., ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Цензура часописий.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 19, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

З днем 15. жовтня в Злучених Державах почав обовязувати закон про торговлю з ворогом, в якім між иншим говорить ся про чужинецькі часописи. Часописи, які не одержали лайсенсу, мусять під кождою новинкою або статєю, яка відносить ся до воєнної політики Злучених Держав або їх союзників, подавати слїдуючу заяву:

True translation filed with the Postmaster at .... on .... as required by the Act of October 6, 1917.

Се значить, що точний переклад статі чи новинки доручено почтмайстрови в даній місцевости.

Просять помочи з України.

Екзекутивний комітет української соціял-демократичної партії в Канаді одержав з Києва від екзекутивного комітету української соціял-демократичної партії і його органу „Робітнича Газета" слідуючу телеграму:

„Товариші! Дуже трудно видавати нашу газету, не маючи своєї друкарні. Ми збираємо гроші і вже зібрали 10.000 карбованців. Ми просимо вашої помочи. Вишліть нам сейчас ротаційну пресу і два лайнотайпи. Їх неможливо тепер тут купити. Будемо виплачувати з долини ратами. Повідомить телеграфічно, котрою дорогою вишлете, щоби ми могли вислати свого післанця до границї".

Екзекутивний Комітет У. С. Д. П. в Канаді сейчас після одержаня повисшої телеграми — як впевняє „Робочий Народ" — порозумів ся з „Канадієн Лайнотайп Ко." в Торонто, з аґенцією „Мерґенталер Лайнотайп Ко." в Ню Йорку в справі закупна двох лайнотайпів і з „Амерікен Тайп Фавндерс Ко." у Віннїпеґу в справі закупна ротаційної преси. Компанії годять ся дати машини хоч би й на виплат за відповідною порукою, про що екзекутивний комітет також подбав. Лайнотайпи і машина будуть коштувати найменьше около 20.000 долярів.

Жертви на сю ціль збирає згаданий Комітет, якого адреса є: Екзекутивний Комітет У. С. Д. П. Бакс 3658, Віннїпеґ, Манїтоба, Канада.

Другий асентирунок в половині зими.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 19, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

У Вашінґтоні кружать слухи, що другий асентирунок до краєвої армії відбудеть ся десь в половині зими. Президент Вілсон має назначити день.

Зміна в новім розпоряджению щодо почтової оплати.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 19, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Ґенеральний почтмайстер видав друге розпорядженє щодо почтової оплати листів за границю. В першім розпорядженю було сказано, що з днем 2. падолиста почтова оплата листа в Злучених Державах буде виносити 3 центи, замісць теперішних 2 центи. Два центи буде коштувати лише місцевий лист. Також говорило ся, що заграничні листи будуть коштувати таксамо як дотепер. Значить, лист до Росії буде дальше коштувати 5 центів як доси. Таксамо лист до Канади мав коштувати дальше 2 центи.

Тимчасом Англія перевела у себе також подібний закон, який дає почтовим властям право піднести почтову оплату заграничного листа на 3 центи. Сей закон відносить ся до цілої Великої Британії, отже також до всіх англійських кольоній.

Сю ухвалу приняли до відома почтові власти Злучених Держав і зарядили, що почавши з днем 2. падолиста оплата листа до Канади, Англії, Ірляндії і инших посілостий Великої Британії буде виносити 3 центи.

Молоко знова подорожіє.

Наради між властителями кілька соток склепів корінних товарів (ґросерні) в Ню Йорку з урядниками молочарського союза, який контролює 40.000 господарств в стейті Ню Йорк, прийшло до угоди, щоби кварту молока другого сорта продавати по 10 центів. Ся угода війде в житє з початком слідуючого тижня. — Два тижні тому взад тойсамий рід молока коштував у Ню Йорку 8 центів за кварту.

Чужинцям не вільно орґанізувати політичних клюбів.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 19, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

„Суд не позволить на основанє політичної орґанізації, яка має на цїли, або старaєть ся ріжними способами відлучити горожан чужинецького походженя у відрубну і окрему політичну групу. Такі орґанізації старають ся припинити цїликовите і успішне американізованє цілого загалу наших горожан". Такими словами нюйорський судія найвисшого суду відкинув просьбу о затвердженє Вірменського Демократичного Клюбу.

Кара для непослушних.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 19, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Федеральний судія А. Л. Санборн наложив нову кару на клюб „Джерманія" і „Олс Нест" в Ракфорд, Ілл., коли виявило ся, що товариства продають алькоголь, не платячи федерального податку. В додатку до 100 долярів кари судія Санборн зарядив, що товариство „Олс Нест" має купити 200-доляровий бонд позички свободи. Клюб „Джерманія" має купити 500-доляровий бонд позички свободи і заплатити 100 долярів кари.

Німецька підводна лодка буде знарядом аґітації за позичкою Свободи.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 19, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

До Ню Йорку привезено минувшого четверга зловлену в липни 1916 року Англійцями німецьку підводну лодку, U-C-5. Її привезено на одним кораблі. Тепер її дадуть до Сентрал парку, де вона буде служити до аґітованя за бондами позички свободи.

Провідник соціялістів у Міннесоті дістав рік арешту.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 19, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Лава присяглих судіїв у Міннеаполіс, Мінн., присудила рік арешту Дж. О. Бенталеви, соціялістичному кандидатови на ґувернора стейту і теперішньому провідникови соціялістів у Міннесоті. Бенталь аґітував проти військового закона.

$1,000.000 на англійський Червоний Хрест.

Американський Червоний Хрест жертвував 1,000.000 долярів для англійського Червоного Хреста. Жертва поділена: на запомогу для хорих і ранених жовнірів у шпиталях 250.000 долярів, на шпиталі і добродійні доми в Англії 250.000 долярів і 500.000 долярів на инші добродійні товариства.

$32,550.000 на воєнні черевики.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 19, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Найбільше замовленє черевиків для армії, яке колинебудь було, зробив міністер війни, замовляючи 7,000.000 пар черевиків на суму 32,550.000 долярів. Се замовленє поділено на кілька фабрик в державі. Рада краєвої оборони установила сама цїну $4.65 за пару черевиків.

Великий сніг у Норт Дакоті.

В стейті Норт Дакота падав минувшого четверга цїлий день тяжкий сніг, який в значній мірі перешкодив у зелїзничий, телеґрафічний і телефонічний комунікації. Деякі поїзди спізнили ся задля сеї причини о 4, а навіть о 12 годин.

ЧИ ВИ МАЄТЕ НОВИЙ ЦІННИК КНИЖОК „СВОБОДИ"?

А може Ваші знакомі потребують? Ми вишлемо Вам даром.

Пишіть на адресу:

„SVOBODA",
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Читайте українські книжки і ґазети бо часте читанє веде до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цінник книжок до друкарні „Свободи".

СТАРОКРАЄВІ ВІСТИ.

Уманський кооперативний зізд.

Дня 11. липня в Умани на Київщині відбув ся уманський повітовий кооперативний зізд, на який прибуло около 120 осіб. Головною справою зізду було порішенє його відношеня до універсалу Української Центральної Ради. Голова Кооперативного Комітету, Керенкевич, вніс був таку резолюцію:

„Уманський кооперативний зізд признає, що автономія України мусить бути заведена не тепер, але по установчих зборах, яким Українська Центральна Рада повинна представити проєкт автономії". Ся резолюція перепала, бо за нею голосували лише три учасники зізду: сам Керенкевич, повітовий кооперативний інспектор Петришин і один бувший жандарм. Натомісць цїлий зізд всіми голосами проти трох приняв слідуючу резолюцію:

„Усіми засобами підтримувати У. Ц. Раду і признати її своїм українським тимчасовим правительством. Всї зносини з російським тимчасовим правительством вести лише через У. Ц. Раду. Універзал У. Ц. Ради відтепер цілком переводити в житє. Всіми засобами підтримувати У. Ц. Раду, також і матеріяльно — добровільним самооподаткованєм на національні потреби". Ся ухвала обурила Керенкевича і він пішов ся виступити з комітету.

З инших постанов зїзду цїкаві отсї: 1) Книговодство по кооперативах мусить ся проводити в українській мові; 2) Зізд визнає, що кооперативи повинні приступати до закладаня бібліотек, народних домів, читалень і що кооперативи повинні завести у себе продажу книжок і газет; 3) Увійти в тісні зносини з Інформаційним Бюром при Земстві, щоби воно заводило по селах читальні „Просьвіти" та инші просьвітні орґанізації, а також, аби взяло ся до поширеня позашкільної осьвіти; 4) Просити Уманську Земську Управу, щоби в двох клясах висших початкових шкіл заведено курси кооперації.

Тепер на Уманщині є такі кооперативи: споживчих 130, кредитових 35, сільсько-господарських 3, садівничих 2, молочарських 2, для збуту яєць 1, — всїх разом 172. Сьогорічний перший повітовий зізд ухвалив заложити спілку.

Купуйте Калєндар У. Н. Союза. Коштує 50 цен. разом з пересилкою.

ЗАГАЛЬНІ ВІСТИ.

Напруженє між Швецією і Англією.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 19, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Між Швецією і Англією наступило напруженє, котре готове довести до великої дипльоматичної кризи, яка може спричинити зірванє зносин між Стокгольмом і Лондоном. — Така опінія кружить в невтральних дипльоматичних кругах у Вашінґтоні з приводу ситуації в північній Европі.

Австрія покликує ляндштурм на фронт.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on October 19, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

З Вашінґтону на основі телеграми з Берна доносять, що австрійська армія вже так прорідженa, що на першу лінію на фронті вже покликано загальне ополченє (ляндштурм).

Страйк в Арґентині покінчив ся побідою робітників.

Ґенеральний зелїзничий страйк в Арґентині вже полагоджений. Страйкери побідили. Властителї зелїзниць згодили ся на всї домаганя робітників.

Господня кара.

Як сегорічні морози, а було їх понад 50, знищили богато в городах і шкрях, так і теперішна посуха, що триває вже цілий місяць, зруйнує до чиста й те, чого не знищив мороз. В холоді буває 27 степенів (Цельзія) спеки. У Прудентополи по всїх сторонах горять шкари. Згоріло вже кількадесять. Товар нидіє, гине. — („Праця").

У вязниці продовжував своє ремесло.

У Ріо де Жанейро (Бразилія) у вязниці приловили одного з арештантів, як він у вязничній келії фабрикував гроші. При слідчім судії він відповідав ріжно, начеб машину йому хтось кинув через вікно, иншим разом говорив, що її найшов в спадку по попереднім арештантови під ліжком і т. д.

Кооперація в Данії.

Данія — се країна селянської кооперації. Кооперація розвиваєть ся там з року на рік все красше. Данське товариство для вивозу угля та иншого палива мало в 1915 році 385.000 корон обороту, а вже в 1916 році оборот збільшив ся до 558.000 корон. Се товариство в році 1915 числило 453 члени, а в 1916 році 665 членів. Товариство має тепер 41 власних пароходів і 7 вітрильних кораблїв.

Зріст кооперації у Швеції.

Протягом 1916 року Шведське Товариство Гуртовних Закупок збільшило свій оборот на 5,515.592 корони, а протягом того року до нього приступило 119 нових кооператив, які мають 12.511 членів і 400.000 корон маєтку. Товариство числить тепер 785 кооператив. Як бачимо, кооперація по всїх країнах, серед усїх народів ширить ся і розвиваєть ся безупинно.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

С. О., Клівленд, О. — Можна догадувати ся, що Вашого брата перевели десь у инше місце, а через те він з якихось причин ще не вспів дати Вам про себе вістку. Одинока наша рада: чекайте і не журіть ся! Шукати за ним по цїлій Росії в теперішних обставинах — се мабуть не доведе до бажаного Вами висліду.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

В сїй рубриці поміщуйте слїдуючі оголошеня: Коли хочете віднайти своїх свояків, краянів або товаришів.—Коли шукаєте занятя.—Коли бажаєте, щоб хтось доніс Вам, де іде добре робота.—Коли потребуєте аґентів до поширеня Вашого бизнесу.—Коли потребуєте робітників до праці в бучерні, ґросерні, готели або на фарму.—Коли шукаєте спільників до бизнесу.—Коли шукаєте дякоучителів і учителів музики.—Коли маєте хату або фарму на продаж.—Коли маєте хату або фарму до винайму.—Коли маєте на продаж якісь річи.—Коли пошукуєте людий на мешканє з харчом.—Коли продаєте свій бизнес або хочете купити чи обмінятись з ним.—Коли хочете подати свою адресу або бизнес до публичного відома.

ОГОЛОШЕНЄ.

Отсим повідомляю Українців належачих до парохії св. Івана Хрестителя в Дітройт, Міш., що я перепровадив ся до ново-купленого парохіяльного дому. Мій сталий адрес тепер такий: 281 Clippert Ave. Detroit, Mich. (другий дім від Мішіґен евні). Telephone Bell: Walnut 1243—W. 122-24

о. Михайло Ґурянський, парох.

В дуже важній справі пошукую своєї сестри МАРІЇ ЧАРКАС, з села Бертешева, пов. Бібрка. Перед роком перебувала в Стейпелтон, Н. Й. Хто би о нїй знав або вона сама, прошу голоситись на адресу: 121-24

ANDREW CZMYR,
834—4th Ave. S., Ann Arbor, Mich.

В дуже важній справі пошукую своєї жінки сестру АНАСТАЗІЮ ФИЧИШИН з села Оглядів, пов. Радехів. Перед 3-ма роками перебувала в Ню Йорку і там вийшла замуж. Не знаю як називає ся по мужови. Хто би о нїй знав або вона сама, прошу голоситись на адресу: 23-25

JACOB CHMYLUK,
Box 121, The Pas, Man., Canada.

Пошукую в дуже важній справі родинній: ПЕТРА СТЕЛЬМАЩУКА, НИКОЛУ СТЕЛЬМАЩУКА, НИКОЛУ ДЗЮРМАН і АНЄЛЬКУ КАЧОРОВСЬКУ. Перед 4-ма роками перебували в Ню Йорку. Всї походять з Янова, пов. Теребовля. Писати на адресу: 122-24

REV. M. LUKAVSKY,
Box 144, Elkhorn, W. Va.

Пошукую свого брата ІВАНА МАЛЕЦЬ, сина Михайла, з села Веремінь, пов. Лїско. Хто подасть його адресу, дістане $5.00 нагороди або він сам нехай голосить ся на адресу: 114-26

ANTIN MALEC,
3811 Archer St., Nicetown,
Philadelphia, Pa.

В дуже важній справі пошукую своїх братів ПЕТРА і МИХАЙЛА ВУКСТА з села Перетин, пов. Сянік. Вже пять лїт не маю о них жадної відомости. Хто би о них знав або вони самі, прошу голоситись на адресу: 124-26

MARY WUKSTA,
1923 Dalkieth St., Nicetown,
Philadelphia, Pa.

ПОШУКУЮ ФАХОВОГО ПЕКАРЯ до малого бізнесу. Перша платня $20.00 на тиждень. Українці мають першеньство. Голоситись сейчас особисто: 124

BAKERY,
235 King St., Herkimer, N. Y.

Українське питанє і міжнародний соціялїзм.

(З меморіялу укр. соц. дем. партії Австрії Інтернаціональному Соціялїстичному Бюрови).

Українська соціял-демократична партія в Австрії ставить ся до українського питаня не тільки з погляду власної національної приналежности, але рівночасно з точки погляду ідеольоґії (засад) міжнародного соціялїзму; ся остання є для нас рішаючою.

Міжнародний соціялїзм домагаеть ся для кождого народу повної волї і незалежности та безумовного забезепеченя права на самоозначенє.

Міжнародний соціялїзм є глибоко переконаний, що тільки на такій підставі можна з успіхом і справедливо розвязати національну проблєму в усім сьвіті. Тільки через се стане національний гнет неможливим в будучности і припинить ся остаточно національні суперечки, що тільки шкоди принесли людям, шкоди, якої поправити годі.

Як довго тривати-муть національний гнет і національні суперечки — так довго міжнародний мир буде находити ся у вічній небезпеці.

Тому на рішенє національних питань не треба дивити ся теоретично, яко на постулят справедливости і т. д., але також треба признати йому практичне, повне наслідків значінє, яко одної з найважнійших передумов тривалого мира.

Безумовно треба признати, що головною причиною нинїшної війни є імперіялїзм. Уряди воюючих держав, готуючи ся до нинїшної війни від давна та оголошуючи її три роки тому назад, безперечно йшли на поводах імперіялїзму. Однако рівнож незапереченою правдою є й те, що неупорядкованє національного питаня, національний гнет, який так густо-часто проявляв ся, і неполагоджені національні суперечки та боротьба були для охочих до війни урядів корисні не тільки яко ніби то причина війни, але також були жерелом їх далеких надій на ріжні „національні революції", які мали помогти розбити противника. І сей так безсоромно надуживаний заклик „увільненя поневолених народів" служив урядам і пануючим клясам частенько до того, щоби зробити настрій, потрібний для війни, і викликати воєнний порив серед народних мас. Коли те все розважити, то мусить ся прийти до переконаня, що неупорядкованє національних справ в середній і східній Европі було також фактором, який рішав про нинїшну війну. А те, що є правдивим для вибуху нинїшної війни, те останеть ся таким і для будучности, як що відносини не змінять ся до основ.

Тому легко можна зрозуміти, що правильне рішенє національного питаня на цілім сьвіті відверне і відкине одну з найважнійших заслонок, які прикривають причини війни, і то ту, через яку осягнено щось найбільше нелюдське та неприродне, а власне, що імперіялїстична війна зробила ся популярною навіть у широких кругах населеня.

Коли міжнародний соціялїзм не міг перешкодити вибухови війни та не міг припинити дальшого поширеня її, то тепер найважнійшим його завданем є відкинути все те, що в будучности могло би привести до вибуху війни.

З сього виходить, що є обовязком міжнародного соціялїзму як найрішучійше домагати ся такого упорядкованя національного питаня в недалекім мировім договорі, щоби в будучности не було більше пануючих і поневолених народів. З нинїшної війни і з попереджаючої її історії люди повинні не тільки виняти правильну науку, але мають і практично застосувати її на будучих мирових переговорах. Якжеж можна розвязати національне питанє правильно та справедливо?

Загальний принцип, яким треба руководити ся при кождім національнім питаню, се **право на самоозначене для кождого, дотепер поневоленого народу.**

Скорше, чим брати ся до рішеня національного питаня, треба запитати дотичний нарід, відповідно до принципу самоозначеня, якого ладу він для себе бажає. Через те я не хочу сказати, що в кождім поодинокім випадку є потрібний плєбісцит.

Кождий поневолений нарід, який находить ся під гнетом, до нинї вже богато тисяч разів заявляв глухому сьвітови, чого він для себе бажає та яким способом він надіеть ся вийти зі свого нещасливого положеня — тільки, що сьвіт був глухий і не захтів вислухати мови поневолених. Цілковито достаточно звернути увагу на жалї і бажаня поневолених народів, які вони до нинїшної хвилини висловили, щоби пізнати їх бажаня та змаганя. А се мусимо зробити передівсїм ми, соціялїсти.

Українське питанє — се одно з найважнійших національних питань сьвіта. Через те, що широка публика мало оріентуеть ся в сїй проблємі, вона з певностию цілковито не тратить свого першорядного значіня. Бо важність і дійсне значінє якогось питаня не залежить від того, чи й о скільки воно є знане, але тільки від того, чи й о скільки даний обект може впливати на инший та на відношеня взаїмні инших обектів. Завдяки скількости українського народу, завдяки ґеоґрафічному положеню української території, завдяки природним богатствам її поверхні, непомірно великим скарбам, укритим в нутрі української землї, **Україна відгравала все найважнійшу ролю в історії східної Европи** і то на переміну: раз активно то знову пасивно (яко предмет суперечки між сусїдними державами, на початку Росією та Польщею, опісля Росією та Австрією). Тепер після російської революції Україна намагаєть ся знову відограти активну ролю.

У вязку з сим правильне порішенє українського питаня має незвичайно велике значінє.

Колишний російський міністер закордонних справ, Сазонов, 1905 року ясно заявив в петроґрадській думі, що одною з головних причин, чому Росія веде війну, є українське питанє. Тесаме не тільки визнав, але й доводив вітхненими словами колишний російський соціялїст, П. Струве.

Таким чином ми бачимо, що Україна, як колись була причиною тривалої війни між Польщею і Росією, так і тепер привела Росію до війни проти Австрії. Було би наївностию думати, що в будучности можна діло инакше наладити без радикальної зміни умов.

Як довго українська земля буде поділена між кількома сусїдними державами, як довго доля частини в одній державі буде красша ніж в сусїдній — так довго вона не перестане бути не тільки предметом зависти між сусїдними державами, але також податливим ґрунтом для пропаґанди, в роді інтриґ з обох боків, і прикличе до житя в одній або другій державі українську ірреденту. А се все служить тільки для того, щоби довести до стану вічного кипіня, стану вічної небезпеки війни.

З усіх сих причин: 1) щоби забезпечити українському народови відповідну можливість розвитку, поступу і доскональеня, 2) щоби з другого боку знищити жерело небезпеки війни — **ми висловлюємо ся за самостійну українську державу, в яку мають ввійти всї землї, заселені Українцями.**

Се було би найбільше принципіяльним, найкрасшим і найбільш обіцюючим рішенєм українського питаня, а заразом найширшим і удачним упорядкованєм національних і господарських відношень великої частини східної та південної Европи, від Чорного моря до Припети, від Сяну і Карпат по Кавказ.

Однако ми добре се знаємо, що складність сього нашого домаганя зустріне великі трудности зі сторони заінтересованих держав, і власне тому ми звертаємо ся до міжнародного соціялїзму, до загально соціялїстичного конґресу і до кождого товариша з закликом: Аби вони з усею енерґією працювали в сїм напрямі, щоби перемогти трудности й осягнути бажанє рішенє через взаїмне порозумінє заінтересованих.

М. Філянський.

КЛЯТЬБА ПРОРОКА ЕЗДРИ.

(Передрук з 3-тої книжки журнала „Шлях", у Москві).

Вечірних жертв курив ся дим,
Кругом ридала вся країна.
І перед Господом своїм
Пророк спустив ся на колїна.

„О, Боже правий! Тяжкий гріх
Від лїт колишних ляг над нами.
Наш край — в ярмі владик чужих,
Над нами меч і клейно їх
Лежить над нашими устами.

„У них в руках — наш труд, наш сон;
Їх глуз, їх воля — нам закон.
І в зрадї, Боже, край наш весь
І сором наш досяг небес.

„О, Творче наш! В сю мить ридання
За весь народ і вкупі з ним
Кладу всї сльози, всї зітханя
Пред вівтарем Твоїм сьвятим!

„Клянусь, що ми свій тяжкий гріх
Замолим, Боже, пред Тобою!
Ми змиєм кров нечисту тїх,
Хто весь наш край повив нудьгою;
Що тих, хто нас держав у млї,
Зметем ми з рідної землї.
І буде знов наша країна,
Як перш, і славна і єдина
І вже назад не буде знати
Пути їх дух, їх рід проклятий!"

І клявсь пророк. І клявсь народ.
І їх з небес почув Господь!...

Читайте „Свободу“ і приєднуйте їй нових передплатників!

КОНВЕНЦІЙНІ ПРОЕКТИ.

74.

Панове Делеґати! Від коли Ваші проекти почали ся поміщувати в „Свободі“, я всї їх читаю і над ними розважаю. Не один з тих проектів буде дуже користним для нашої дорогої орґанізації, У. Н. Союза. Але про одну справу, яка є найконечнійшою і найпотрібнійшою, не тільки для нашої орґанізації, але для цїлого українського народу тут в Америцї, анї один з Вас не спімне.

Перше нїм поставлю свій проект в справі, про яку я думаю, належить ся від мене признати з радостию, що наша орґанізація так гарно розвиваєть ся, що варта її позавидувати. А длячого? Бо має добрих господарів і будівничих, котрі побудували її на добрих і трівких підвалинах та дбають о неї, як о своє власне добро. Честь їм за те! Длятого росте наша орґанізація, росте і каса її. Понад чотириста тисяч долярів — ах, то гарна сума!

Каса росте, а гроші лежать. Але ростуть і дїти українські на американській Українї. А поспитаймо самі себе: як ростуть і на що ростуть? Тут застановіть ся, панове Делеґати, і придивіть ся иншим народам, а особливо Полякам. В кождім більшім містї є польські доктори, польські адвокати, польські судії, польські інжинїри і т. д. А ми, Українцї, що? Майнери і фабричні робітники. А дїти українські що? Та покінчать публичну школу і гайда до фабрики і до майнів. Там вони кінчать висші школи...

З кого складаєть ся наша орґанізація? Відповім: з фабричних робітників і з майнерів. Хто зложив тії тисячі долярів до головної каси? Фабричні робітники і майнери. А школи для дїтий тих членів, котрі належать до згаданої орґанізації, де?

Перед останною (13-тою) конвенцією сипали ся проекти за проектами в справі своєї рідної школи. І я також поставив був такий проект. Колиж надійшла конвенція, коли пп. делеґати почали обраджувати справи для добра нашої орґанізації, то справа про школи заснїтилась, а проекти про школи повандрували в кіш.

На теперішній конвенції то вже певно пп. делеґати справі шкільний заспівають „вічная память“... Не дай того, Боже!

Панове Делеґати! Я ставляю лиш сей один проект в справі шкільній, бо може лиш той один буде. Щоби фонди, котрі не є конечно потрібні, знести, а на їх місце заложити один новий фонд — фонд шкільний. Колиб Ви инших фондів не скасували, то і так до тих фондів можна ще доложити висше згаданий фонд. На такий фонд я сам обовязую ся по 50 центів місячно платити, з великим вдоволенєм. Памятайте, що лиш у школї наша будучність, тож не відкладайте сеї так важної справи, тільки старайте ся привести її до дїла.

Відійміть з тої так гарної суми гроший хоч би і кількадесять тисяч долярів на будову бодай одної висшої школи, в якій наша молодїж могла би вчити ся в своїй рідній, українській мові, щоби не заснув у ній дух український. Щойно тодї пізнають нас инші народи, що ми за нарід є.

Вам панове Делеґати, котрі тяжко працюєте по шапах і по майнах, лежить на серци добро дїтий Ваших. Щоби вони так тяжко не працювали, як Ви працюєте, щоби Ваші сини могли стати ся провідниками українського народу, поставте сю справу на першім місци і впровадьте її в дїло, а буде честь і слава для Вас!

Нехай Господь помагає Вам до провадженя добрих дїл для нашої дорогої орґанізації, У. Н. Союза, і для цїлого українського загалу тут, у нашій прибраній вітчинї.

Т. Шевчик,
член 109 відділу У. Н. С.

75.

1. Конвенція повинна відбувати ся що три роки.

2. Кошти делеґатів повинна оплачувати каса Союза, а не каси відділів.

3. Кождий член Союза по 6 місяцях має повне право до всїх запомог і до посмертного, на яке є обезпечений.

4. Кождий член, котрий зістав невилїчимо хорий і на все до працї нездібний, на виразне його бажанє і його родини мав би дістати свою посмертну запомогу і перестав би бути членом Союза.

5. Скасувати ліни, бо вони кривдять старих членів.

6. Щоби старих членів переписати до Союза від тих літ, як вони вступили до орґанізації.

7. Щоби член був приймлений від того дня, коли вступить до орґанізації.

8. Коли стоїть в Союзї муж і жінка, то аби жінка не платила фонду резервового, тих 35 центів, бо то є безпідставне, бо той фонд для жінки не має жадної користи.

9. Щоби відділи не платили зі своєї каси вкладок за суспендованих членів до каси Союза, бо тим нищить ся каси відділів.

10. На случай розвязаня відділу маєток, який би був у сїм відділї, не повинен переходити на власність У. Н. Союза, а члени розвязаного відділу можуть з ним зробити, що самі схочуть.

11. Дїти повинно ся принимати до М. У. Н. Союза від одного року житя, без ріжницї, чи їх родичі належать до У. Н. Союза, чи нї. Тим придбалоб ся велике число членів до М. У. Н. Союза.

12. По 6 місяцях членства на случай смерти дитини родичі мали би дістати посмертну запомогу 300 долярів.

13. Коли дитина пережиє 18-тий рік житя, а є членом У. Н. Союза, то дістає зворот ті 300 долярів.

14. „Свобода“ повинна виходити що дня, окрім неділь, і щоби в ній було меньше тих непотрібних оголошень.

15. Я годжу ся з тим проектом, в якім було сказане, щоби член міг побирати якусь суму за житя. Коли член є забезпечений на 500 чи на 1000 долярів, а йому умре жінка, то він і його дїти повинні дістати з тих гроший запомогу. Се було би дуже добре для фамілії і не одним дїтям втерло би ся сльозу. За те члени трималиб ся нашої орґанізації і не шукали би захисту по чужих і нам ворожих орґанізаціях.

Мих. Козак,
член 5 відділу У. Н. Союза.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

НОРТГЕМПТОН, ПА. Тов. „Укр. Січові Стрільцї“, від. 44, повідомляє своїх членів, що мітінґ відбудеть ся в ту недїлю, 21. жовтня, в школї. Кождий член має явити ся і виповнити свої належитости; в противнім разї буде суспендований. — С. Кудрик.